

Vit mugu ekki bert hugsa um ta materiellu — men eisini andaligu vælferðina

Á fólkafundum á Norðoyastevnu held Vilhelm Johanne- sen, lögtingsmaður, hesa röðuna:

Fyrst á hvørjum sumri stevna fólk úr øllum landinum til Klaksvíkar at halda Norðoyastevnu. Norðoyastevnan er sum kunnugt tann fyrsta av okkara summar- og ítróttarstevnum. Stutt eftir Norðoyastevnu er Eystur-oyarstevna á Skálafjørðinum. Nakað um sama mundið er eisini Varmakeldustevna í Fuglafirði. Á hásumri halda við Jóansøku í Suðuroy. Nakað seinni verður Vestan- stevnan hildin í Vágum ella í Vestmanna. Til endans stevna føroyingar í stórum tali til Havnar at halda Ólavsøku — tjóðarhátiðina miklu. Seinastu árinu hava eisini fleiri so nevndar bygðastevnur verið í ymskum bygðum.

Karmur um tjóðarítróttin

Tá ein skal flyta roðu á eini summar- og ítróttarstevnu sum hesi so kann ein illa lata vera við at gera sær eina meting av summar- og ítróttarstevnum sum heild. Eru stevnurnar tað bera fjant og fjas ella hava tær nakað veruligt virði — nakað veruligt innihald. Hetta er ein spurningur, ið fólk ofta seta sær sjálvum og hetta er ein spurningur, sum fólk ofta seta hvørjum øðrum. Sjálvur haldi eg, at stevnurnar hava verið og framvegis eru karmurin um eitt og annað, sum eftir min- umtykki er av sera stórum týdningi. Her hugsi eg til dømis um kapppróðurin. Hendan okkara tjóðar- ítrótt hevur fingið fast innivist á stevnunum, og vóru stevnurnar ikki, hevði tað møguliga verið eitt ívamál um hesi ítróttargrein var liv lagað. Somuleiðis hugsi eg um fólkafundirnar, sum eisini hava fingið innivist á stevnunum, og harvið verða varðveittir.

Eisini hugsi eg um tað, at fólk ymsa staði úr

Stevnur eru ein partur av tí síðarvi, okkara ættarlið fekk frá fedrunum. Tað verður okkara skylda at flyta eisini henda partin av arvinum víðari til tað komandi ættarliðið. Vit eiga at ansa væl eftir, at tað, vit flyta víðari, ikki verður vanskeplað...

landinum kunnu koma saman á hesum stevnunum, kunnu hitta vinir og kenningar, kunnu halda gomul vinarbond við líka og hava møguleika fyri at knýta nýggj vinarbond.

Vandi fyri at stevnur kóðna í plastikk-mentan og vandalis- mu

Men sum tikið verður til: Vandur er í hvørjari vælferð. Hóast nógv gott kann verða sagt um stevnurnar, so kann eg kortini ikki lata vera við at vísa á tann vandan, at stevnurnar fara at kóðna í vandalis- mu, plastikkmentan og bensinosa, soleiðis at tað týðningarmikla, tað mentunarlaga, tað menniskjala- ga og viðkomandi fer at hvørva.

Tey, sum vóru ein túr runt her í Klaksvík friggjakvöldið, kundu fróða seg um, at Klaksvík- in var so vøkur á at lita. Alt var so reint og noss- ligt. Alt óruddið, sum m.a. høgættarvefðið hevði fært inn á sandin og Vágsbø var beint av vegnum. Til

fróði fyri eyga stóðu vakrar blómur nógv staði í býnum. Eitt nú oman- vert við bátabrúgvvarnar. Tað einasta, sum var til bága hetta kvöldið, var tann kalda og treiska norðanættin.

Avkvetar blómur fløskubrog og holvd ruskiløt

Men leygarmorgunin hevði norðanættin tó boygt seg. Nú skein sól in so fagurliga. Nú skuldi alt verið uppaftur vakrari enn kvöldið fyri. Tá eg í góð- veðrinum í gjáarmorgunin fór eini erindi norður á ferjuleguna, beit eg merki í, at byarmyndin hóast tað góða veðrið var broytt til tað verra. Á koyribreytunum, á gongubreytum og á bønnum báðu megin við sa eg fløsku- brot, tómar sinkipakkar, tómar pappbakkar av ymskum slag og í ymskari stódd, pylsupappir við ketcup, plastikk og annað tilíkt. Eitt er, at ikki øll nýta ruskiløtini, men tað sum verri er, er tað, at nokur finna fragd í at

holva hesi ruskiløt út á vegin. Og nakrar av blóm- unum, ið kvöldið fyri stóðu so vakrar og sakleysar omanvert við bátabrúgvvarnar, vóru ryktar upp við røt og tveittar út á vegin. Eg beri hetta harmaljóð fram her í dag, men eg eri full- visur í, at tey, ið stóðu aftan fyri hesa vandalis- mu, ikki eru til staðar á fólkafundinum her í Vágs- túni. Kortini loyvi eg mær at gera vart við, at her lúrir ein vandi, ið vit eiga at vera sera vakir yvir fyri, um vit vilja okkara summar- og ítróttar- stevnur tað besta.

Materiell vælferð — andalig vælferð

Hendan vandalis- ma er tekin um tøvandi virðing fyri umhvørvinum. Hon hevur eisini sínar orsøkir. Og hesum orsøkum mugu vit leita eftir, heldur enn bert at doma og forargast. Man ein orsøkin ikki vera tann, at vit hava havt so nógván skund við strevi- num fyri materiellum framburði, at vit hava for-

sømt at geva einum heil- um ættarliði meining og innihald í livinum. Og man tíðin nú ikki vera komin til at vit fara at hugsa meira um livsinnihald heldur enn blint at tuska fram ímóti fleiri materiellum fyrirminum. Man tað ikki vera uppá tíðina at vit av álvara fara at hugsa um sanna vælferð, t.v.s. ikki um materiella vælferð ein- ans, men líka nógv um andaliga og mentunarlaga vælferð?

Mugu ikki flyta nakað vanskeplað víðari

Stevnur eru ein partur av tí síðarvi, sum okkara ættarlið fekk frá fedrunum og verður tað sostatt okkara skylda at flyta eisini henda partin av arvinum víðari til tað komandi ættarliðið. Og her eiga vit at ansa væl eftir, at tað, sum vit flyta víðari, ikki verður van- skeplað. Vit kunnu á ong- an hátt vera nøgd við, at tey komandi ættarliðini skulu arva nakrar summ- ar- og ítróttarstevnur,

sum eru um at verða kvaldar í vandalis- mu, í plastikkmentan og bensin- osa og har tað týðningarmikla og mentunarlaga — tað menniskjala- ga og viðkomandi — er horvið. Hendir hetta, so er orsøk- in tann, at vit ikki hava megnað at umsitíð henda partin av arvinum. Og tað kunnu vit ikki lata sita á okkum.

Gomlu bygda- stevnurnar

Eg segði at stevnurnar eru ein partur av okkara síðarvi. Nú kann onkur siga sum so, at t.d. Norð- oyastevnan hóast alt ikki hevur meira enn 47 ár á baki. Og tað er rætt. Mer fyrr í tíðini stevndu fólk eisini saman at halda ávísar høgðir og ávísar dagar. Vit hava øll hoyrt um nakrar jólabygdir, nakrar nýggjársbygdir, trettandubygdir og kyndilsmessubygdir. Vit vita, at í Norðoyggjum var Hattarvík jóla- og stundum nýggjársbygd. Kirkja var trettandubygð, Svinoy jólabygð, Viðar- eiði nýggjársbygd, Múli kyndilsmessubygð, Árna- fjørður trettandubygð, Haraldsund kyndils- messubygð, Kunoy nýggj- ársbygd, Skarð trettandu- bygð og Blankskáli jóla- bygð. Í hesum bygðum stevndu fólk so saman at halda ta ávísu høgðina ella tann ávísu dagin. Um upprunan til hesar stevn- ur, havi eg hoyrt frá eldri fólki, at meðan nógv av hesum bygðum vóru brim- pláss, so vóru t.d. Hvannasund og Klaksvík kerrypláss. Og tá menn av bygðunum ikki fingi lent orsakað av brimi, so settu teir upp í Hvannasundi ella í Klaksvík og sum eina tøkki fyri, at teir fingi innivist so leingi ókyrt var í heimbygdini, buðu teir fólk úr Hvannasundi og Klaksvík í heimbygðina 2. jóladag, á nýggjársinum, á trettandu ella á kyndils- messu. Tann seinasta stevan av hesum slag, sum eg veit um, varð hildin í Múla í 1957. Tað hevur so verið ein kyndilsmessu- stevna við tað at Múli var kyndilsmessubygð.